

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: (Ne)legální migrace a role účelových sňatků při získávání pobytových oprávnění státních příslušníků třetích zemí na území Česka se zaměřením na česko-muslimské sňatky

Autor práce: Bc. et Bc. Markéta Davidová

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy (*přiměřenost cílů, geografický charakter a relevance cílů, teoretické podložení hypotéz aj.*)

Autorka se ve své práci zaměřila na téma, kterému zatím nebyla u nás výzkumnou komunitou věnována větší pozornost, ale které se, zejména v poslední době, v souvislosti s migrační situací ve světě, jeví jako možný narůstající problém zasahující do oblasti nelegální migrace. I když toto téma, tzn. účelové sňatky, spojené s mezinárodní migrací příslušníků třetích zemí (v tomto případě, jak píše autorka, z muslimského světa), není čistě geografického charakteru, zasluhuje si jistě i z tohoto pohledu výzkumné pozornosti. Výzkumné cíle práce, ať již šlo o komparaci zvolených kategorií sňatků z hlediska vybraných proměnných a zjištění toho, v čem se tyto skupiny shodují nebo liší, vytvoření typického profilu muže a ženy u obou zkoumaných kategorií nebo odpověď na otázku, zda fiktivní sňatky spojují určité destinace, byly relevantní vybranému tématu a vzhledem k dostupným zdrojům informací vhodně stanoveny.

Práce s literaturou (*teoretické ukotvení práce, diskuse a kritické zhodnocení literatury aj.*)

V úvodu teoretické části se autorka zabývala definicí a teoriemi migrace. Důraz byl kladen zejména na problematiku nelegální migrace. V této pasáži autorka prokázala velký přehled dostupné literatury, včetně citací různých autorů. Rovněž část týkající se fenoménu účelových sňatků, který byl představen zejména z hlediska České republiky a pěti dalších členských zemí EU, byla velmi dobře zpracována. K přehlednosti celé teoretické části určitě přispěly i názorné grafy a schémata. Ze závěrečné diskuse bych vypíchla zmínku o některých úskalích a bariérách (šlo hlavně o absenci výzkumů v oblasti účelových sňatků), se kterými se autorka při zpracování této, jak píše „pionýrské práce“ na půdě české geografie, potýkala, a dle mého názoru se s nimi v celé práci velmi dobře vyrovnala.

Metodika práce (*vhodnost aplikovaných metod, kvalita a vhodnost použitých dat aj.*)

V této části autorka popisuje zdroje a metody sběru dat, která získala na vízovém oddělení Ředitelství služby cizinecké policie v Praze a která následně analyzovala použitím statistických metod a programů. V tomto ohledu lze konstatovat, že vzhledem k rozsahu a charakteru vstupních informací, které reprezentovaly údaje z formuláře, žádosti zastupitelského úřadu a protokolu o podání vysvětlení s úředním záznamem, byly statistické metody sběru, třídění a analýzy dat velmi vhodně použity a vedly k maximální výtěžnosti získaných informací.

Analytická část práce (*správnost a interpretace výsledků, detailnost, struktura a provázanost analýzy*)

V celé analytické části pracovala autorka se dvěma kategoriemi sňatků, které se lišily podle toho, zda byl manžel-cizinec jako žadatel o vízum do ČR ve své žádosti úspěšný či neúspěšný (vzhledem k četnosti případů ve sledovaném vzorku, zkoumala autorka pouze páry, ve kterých byl žadatel o vízum v ČR muž). Jednotlivé výzkumné otázky se pak věnovaly hledání rozdílů mezi těmito kategoriemi z hlediska různých aspektů. Prvním cílem práce byla komparace obou kategorií sňatků z hlediska vybraných proměnných. Lze konstatovat, že v tomto případě byly všechny proměnné vybrány velice dobře a zvolené metody analýzy vedly k prokázání statistické významnosti/nevýznamnosti výsledků. V další pasáži analytické části byl stanoven druhý cíl, který směřoval k vytvoření profilu muže a ženy z obou sledovaných kategorií. Třetím, posledním cílem práce pak bylo porovnání vytyčených kategorií z hlediska míst seznámení manželských párů. Je možno shrnout, že celá analytická část je dobře strukturovaná a provázaná; autorka správně interpretuje získané výsledky, přičemž je v některých případech zasazuje i do širšího evropského kontextu.

Závěry práce (*odpovědi na výzkumné otázky, zasazení závěrů do širšího kontextu výzkumu aj.*)

Na základě výsledků analýzy autorka došla k závěrům, že mezi uvedenými kategoriemi sňatků se ve sledovaných aspektech podařilo nalézt někde více a někde méně patrné difference, přičemž každá ze skupin vykazovala určité specifické rysy. Získané výsledky, které byly statisticky neprůkazné, pak podle autorky, mohla do určité míry ovlivňovat i malá velikost výzkumného vzorku. S tím nelze než souhlasit. Je tudíž možno konstatovat, že vytyčené cíle práce, jimiž bylo zjistit, v jakých aspektech a v jaké míře se od sebe liší dvě kategorie sňatků (na jedné straně muž, který v žádosti o vízum do ČR uspěl a na druhé straně muž, který neuspěl z důvodů obcházení imigrační legislativy formou účelově uzavřeného manželství) se autorce podařilo naplnit.

2. Formální náležitosti práce (zatrhněte Vaši volbu)Formální úprava: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovujícíStylistická úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovujícíCitační úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující**Komentář** (vč. kvality grafiky, (ne)přiměřenosti délky práce aj.)

Některé grafy jsou méně přehledné (např. graf 1 na str. 34 nebo graf 2 na str. 37). Pro příště bych doporučovala zvolit jiný typ grafu.

3. Souhrn**Celkové zhodnocení práce** (vč. přínosů práce, provázanosti teoretické a analytické části aj.)

Téma práce je bezesporu novátorské. O nelegální migraci formou účelových sňatků není česká veřejnost příliš informována, přičemž vzhledem k současné migrační situaci, zejména v Evropě, tato problematika nabývá na důležitosti neboť účelové sňatky představují jednu z možností pro

migranty z třetích zemí, jak se „quasi-legálně“ dostat na území některého z členských států EU a následně získat možnost volně se pohybovat po celém unijním území. Jde však „de facto“ o obcházení migrační legislativy konkrétního státu. Přínosem předkládané diplomové práce je proto podkrytí toho, jaké skupiny cizinců z hlediska věkových, socioekonomických, regionálních a dalších vybraných charakteristik toto jednání upřednostňují, jaké mají vzorce chování a jak se v těchto charakteristikách liší od skupiny těch, kteří získali vízum za účelem řádného manželství s občankou ČR. Výsledky práce budou moci dozajista využít nejenom další badatelé v oblasti nelegální migrace nebo právních věd, ale i orgány zabývajícími se migrační politikou našeho státu.

Předloženou práci **doporučuji / nedoporučuji** k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

Z jakého zdroje autorka čerpala informace o náboženské příslušnosti, které použila při určování profilu muže (viz str. 85)?

Z práce není úplně jasné, zda s touto indicií pracovala autorka již v předchozích kapitolách nebo zda pracovala s muži-úspěšnými nebo neúspěšnými žadateli o vízum v ČR na základě jejich státní příslušnosti. Autorka rovněž v práci uvádí pojmy jako země muslimského, islámského nebo arabského světa (viz mapy v přílohách 1 a 2). Zařazení dané osoby do některé z těchto geograficky vymezených kategorií však nemusí nutně korespondovat s její náboženskou vírou, tzn. v tomto případě s islámem. Prosím tedy o bližší upřesnění.

Datum: 23. srpna 2019

Autor posudku: RNDr. Jarmila Marešová

Podpis: